
NEWSLETTER 2/2025

Právní rámec pro vykazování udržitelnosti (ESG) v České republice

PŘEHLED OBECNÝCH INFORMACÍ O ESG

- ESG je zkratka pro **Environmental** (týkající se životního prostředí), **Social** (sociální a společenská) a **Governance** (týkající se správy a řízení) kritéria.
- Jedná se o rámcový systém, který akcentuje důležitost environmentálních a společenských řešení pro zlepšení dlouhodobého blahobytu a odolnosti společnosti jako celku.
- Aspekty ESG mohou mít významný dopad na výkonnost a hodnotu společností. Společnosti, které se zaměřují na vytváření udržitelných a odpovědných obchodních strategií, mohou dosáhnout větší společenské a hospodářské udržitelnosti, a zvýšit tak svou konkurenceschopnost na trhu. Společnost, která se zaváže k vytváření udržitelných a odpovědných obchodních strategií, může získat větší důvěryhodnost a loajalitu investorů a zákazníků.
- Důraz na ESG je stále častěji předmětem regulace. V přibývajícím počtu zemí jsou společnosti povinny podávat zprávy o svých postupech v oblasti ESG a právní regulace se stává stále přísnější. Společnosti, které berou vykazování ESG vážně, tak mohou být lépe připraveny na současné i budoucí regulatorní požadavky.
- Většina právních předpisů v oblasti ESG **pochází z EU, z nichž pak vychází lokální regulace.**

- ESG se opírá o tři pilíře, je tedy důležité porozumět, co spadá pod každý z nich:
  - > **Životní prostředí:** využívání energií a energetická účinnost, strategie v oblasti změny klimatu, snižování množství odpadu, ztráta biologické rozmanitosti, emise skleníkových plynů, snižování uhlíkové stopy...
  - > **Společenská a sociální oblast:** spravedlivé odměňování a mzdy odpovídající životnímu minimu, rovné pracovní příležitosti – rozmanitost a začlenění, zaměstnanecké výhody, bezpečnost a ochrana zdraví na pracovišti, zapojení komunity, odpovědné partnerství v dodavatelském řetězci, dodržování pracovněprávních předpisů, ...
  - > **Správa a řízení:** odpovědná správa a řízení společnosti, řízení rizik, dodržování předpisů, etické obchodní postupy, předcházení střetů zájmů, whistleblowing, účetní integrita a transparentnost...
- Dodržování pravidel ESG dnes představuje široce přijímaný a podporovaný koncept nefinančního vykazování. V důsledku nové a budoucí legislativy se stává nezbytným, aby si tento přístup osvojily všechny společnosti.
- Co by takové vykazování mělo obsahovat?

Vzhledem k tomu, že se tzv. zpráva o udržitelnosti (*ESG report*) zaměřuje na hodnocení všech třech pilířů ESG, měla by mimo jiné obsahovat hodnocení následujících oblastí:

- > **Otázky životního prostředí:** dopad podnikání na přírodu a zdroje, např.: emise skleníkových plynů, energetická účinnost, hospodaření s vodou a odpady, dopad na biologickou rozmanitost a změnu klimatu. Konkrétně to znamená, že společnost by měla měřit množství energie, kterou spotřebuje, a kolik spotřebované energie je vyrobeno z obnovitelných zdrojů, produkci emisí skleníkových plynů (protože mají vliv na změnu klimatu), kvalitu a spotřebu vody v rámci vodního hospodářství... Cílem společnosti by měla být minimalizace negativních dopadů na životní prostředí a zlepšení ekologické udržitelnosti pro budoucí generace.

- > **Otázky společenské a sociální:** tato část zprávy společnosti by se měla zaměřit na vztahy společnosti se zaměstnanci, komunitou a zákazníky, např.: lidská práva, rozmanitost a začlenění (bez ohledu na pohlaví, rasu, náboženství, sexuální orientaci nebo jiné faktory), pracovní podmínky (což znamená snahu o jistotu zaměstnání, pracovní dobu a přiměřenou mzdu), bezpečnost a ochrana zdraví, školení a rozvoj zaměstnanců... Společnost by navíc měla mít plán rozvoje a školení svých zaměstnanců, aby si udržela vysokou odbornou úroveň. V neposlední řadě odpovědný prodej a marketing zahrnuje hodnocení, zda společnost prodává a propaguje své výrobky a služby odpovědným způsobem, zohledňuje etické a morální normy a nediskriminuje žádnou skupinu lidí. Celkově by zde mělo jít o to, aby společnost

respektovala základní lidská práva, byla společensky odpovědná, plnila své závazky vůči zaměstnancům, ale i vůči celé společnosti.

- > **Otázky správy a řízení:** tato část zprávy by měla zahrnovat správu a řízení podniku a transparentnost společnosti (např.: správa a řízení společnosti, etika a dodržování předpisů, firemní kultura, odměňování a řízení rizik). V této kategorii se posuzuje, zda společnost dodržuje stanovené normy a zákony a zda její řízení odpovídá etickým a morálním zásadám. Současně se posuzuje řízení rizik, tj. schopnost společnosti identifikovat a minimalizovat rizika spojená s jejím podnikáním. Cílem je zajistit, aby podnikání bylo řízeno transparentně a odpovědně.
- Je důležité si uvědomit, že ESG není jen o povinném vykazování informací o stanovených metrikách, ale především o skutečném začlenění udržitelnosti do fungování společností a změně přístupu k podnikání. Je kladen důraz na integraci ESG do obchodních i provozních strategií společností a určení osob odpovědných za dodržování těchto strategií. Cílem je, aby se udržitelnost stala nedílnou součástí řízení a rozhodovacích procesů společností.

ESG V KONTEXTU PRÁVA EU

- Udržitelné financování usnadňuje přeorientování investic na udržitelné hospodářské činnosti, což je podstatnou součástí tzv. Zelené dohody pro Evropu (*Green Deal*), a součástí tohoto přeorientování je zajištění větší transparentnosti dopadů, rizik a příležitostí společností v oblasti ESG.
- Klíčovým platným právním předpisem je **směrnice o podávání zpráv podniků o udržitelnosti (CSRD)**¹, která vyžaduje, aby společnosti zveřejňovaly své společenské a environmentální dopady. EU vyžaduje, aby společnosti zveřejňovaly informace o tom, jaká rizika a příležitosti podle nich vyplývají ze společenských a environmentálních záležitostí, a o dopadu svých činností na lidstvo a životní prostředí. To pomáhá investorům, neziskovým a občanským organizacím, spotřebitelům a dalším zúčastněným stranám hodnotit výkonnost společností v oblasti udržitelného rozvoje v rámci Zelené dohody pro Evropu (*Green Deal*).
- **CSRD stanoví nový povinný standard pro nefinanční vykazování.** Nahradila stávající směrnici o nefinančním vykazování (NFRD), která stanovovala povinnost nefinančního vykazování pro vybrané právní subjekty (např. banky a pojišťovny), zejména tím, že rozšířila oblast působnosti na podstatně větší okruh subjektů a

---

¹ Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2022/2464 ze dne 14. prosince 2022, kterou se mění nařízení (EU) č. 537/2014, směrnice 2004/109/ES, směrnice 2006/43/ES a směrnice 2013/34/EU, pokud jde o podávání zpráv podniků o udržitelnosti.

zavedla podrobnější požadavky na nefinanční vykazování v oblasti ESG. Jedním z hlavních důvodů, proč EU přijala směrnici CSRD, je vyrovnat se se změnou klimatu a dalšími negativními dopady na životní prostředí a společnost jako takovou. Cílem je, aby působení společností v oblasti ESG bylo věrně popisováno v ESG reportech a toto nefinanční vykazování se stalo nedílnou součástí povinného vykazování obecně.

- **V důsledku toho CSRD zavádí nefinanční vykazování jako povinné, společnosti ho budou povinny zpracovávat a vydávat každoročně.** CSRD vstoupila v platnost 5. ledna 2023 a lhůta pro její transpozici do právních řádů členských států uplynula 6. července 2024. Pravidla v ní obsažená budou nabývat účinnosti postupně, největších společností se dotkly již v účetním období za rok 2024 a dalších společností poté v následujících letech, přičemž plné účinnosti CSRD dosáhne v roce 2028.
- Dle CSRD je povinnost hodnocení a podávání zpráv o udržitelnosti založena na **principu dvojí významnosti**. Nejprve musí společnost posoudit, jak její podnikatelské činnosti, provoz, výroby nebo obchodní vztahy přispívají nebo snižují environmentální a společenskou udržitelnost (**dopadová významnost** – vnější *perspektiva*). Za druhé musí společnost také posoudit, jak otázky udržitelnosti (např. změna klimatu nebo sociální nerovnosti) ovlivňují finanční pozici, výkonnost a vyhlídky společnosti (**finanční významnost** – vnitřní *perspektiva*) - pokud negativně, pak hovoříme o rizicích, pokud pozitivně, pak o příležitostech.

- Po přijetí CSRD přijala Evropská komise prováděcí akt, kterým se zavádějí **Evropské standardy pro vykazování udržitelnosti (ESRS)**². Užívání ESRS bude **povinné** pro společnosti, které jsou podle CSRD povinny vykazovat určité informace o udržitelnosti. Očekává se, že ESRS pomohou společnostem efektivněji komunikovat a řídit jejich výkonnost v oblasti udržitelnosti a také sníží náklady na vykazování tím, že se zamezí používání vícera dobrovolných standardů, jak je tomu dnes. V tomto ohledu mají tedy ESRS **zajistit konzistentnost a srovnatelnost vykazování**. ESRS se skládají z 12 standardů (2 průřezové standardy a 10 tematických standard), které pokrývají celou škálu otázek udržitelnosti:

I. Obecné standardy

- ESRS 1 - Obecné požadavky – definují základní obecné normy a předpisy
- ESRS 2 - Obecné informace – základní informace o společnosti

II. Environmentální standardy

- ESRS E1 – Změna klimatu

---

² Nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2023/2772 ze dne 31. července 2024, kterým se doplňuje směrnice 2013/34/EU, pokud jde o standardy pro podávání zpráv o udržitelnosti.

- ESRS E2 – Znečištění
- ESRS E3 – Vodní a mořské zdroje
- ESRS E4 – Biologická rozmanitost (biodiverzita)
- ESRS E5 – Využívání zdrojů a oběhové hospodářství (cirkulární ekonomika)

III. Sociální standardy

- ESRS S1 – Vlastní pracovní síla
- ESRS S2 – Pracovníci v hodnotovém (dodavatelském) řetězci
- ESRS S3 – Dotčené komunity
- ESRS S4 – Spotřebitelé a koncoví uživatelé

IV. Standardy správy a řízení

- ESRS G1 – Správa a řízení společnosti, řízení rizik a vnitřní kontrola

- Podrobný popis věcné působnosti těchto standardů, včetně metodiky vyhodnocování a vykazování, je uveden v příloze 1 nařízení Komise v přenesené pravomoci.

- Pokud jde o to, jaká témata by měla být ve zprávě o udržitelnosti zohledněna, **měla by se společnost orientovat podle zásady dvojí významnosti a obchodních aktivit a činností společnosti**. Rozsah témat (standardů), které mohou společnosti ve zprávě o udržitelnosti zahrnout, platí pro všechny, nicméně společnosti si tato obecná témata vybírají až po vyhodnocení tzv. principu dvojí významnosti. **Jinými slovy, záleží na tom, zda je určité téma (standard) udržitelnosti pro danou společnost relevantní.**
- Je však nutné zmínit, že **standard ESRS 2 (Obecné informace) musí být obsažen v každé zprávě o udržitelnosti** bez ohledu na výsledek zhodnocení dvojí významnosti.
- Kromě toho je také vhodné zmínit již existující a účinné **nařízení o zveřejňování informací souvisejících s udržitelností v odvětví finančních služeb (Sustainable Finance Disclosure Regulation (SFDR))³**, což je nařízení, které vyžaduje, aby subjekty finančního trhu a finanční poradci zveřejňovali, jak integrují rizika udržitelnosti do svých investičních rozhodovacích procesů. Nařízení bylo vypracováno s cílem zvýšit transparentnost finančního trhu v souvislosti se zveřejňováním informací o udržitelnosti a bojovat proti greenwashingu (tj. zavádějící environmentální reklamě nebo informacím). V platnost vstoupilo v roce 2021. Od 30. června 2023 musí

---

³ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/2088 ze dne 27. listopadu 2019 o zveřejňování informací souvisejících s udržitelností v odvětví finančních služeb.

navíc subjekty finančního trhu zveřejňovat další informace o tom, jakým způsobem začleňují aspekty ESG do svých politik.

- Závěrem lze říci, že výše uvedené právní předpisy, spolu se Zelenou dohodou pro Evropu (*Green Deal*), se zabývají **udržitelností, životním prostředím a společenským blahobytem**. Představují klíčovou roli v **politice EU v oblasti udržitelného financování**, jejímž cílem je podpořit hospodářský růst a zároveň snížit tlak na životní prostředí, a přispět tak k dosažení cílů v oblasti klimatu a životního prostředí s přihlédnutím ke společenským aspektům a aspektům správy věcí veřejných.

ESG A ČESKÁ REPUBLIKA

- Jako členský stát EU musí Česká republika dodržovat jí vydané právní předpisy.
- Kromě toho a na základě 17 cílů udržitelného rozvoje (SDGs) stanovených v Agendě 2030 pro udržitelný rozvoj, kterou přijaly všechny členské státy OSN, přijala Česká republika **Strategický rámec – Česká republika 2030**. Tento dokument začleňuje cíle udržitelného rozvoje do českého politického rámce. Jedná se o strategický rámec pro dlouhodobý rozvoj české společnosti. Jeho cílem je "zlepšit kvalitu života všech obyvatel České republiky při respektování přírodních limitů". Dále stanovuje principy udržitelného rozvoje (viz str. 16 dokumentu). Zabývá se šesti klíčovými oblastmi: *Lidé a společnost, Ekonomický model, Odolné ekosystémy, Obce a regiony, Globální rozvoj a Dobrá správa věcí veřejných*.
- S výjimkou zmíněné směrnice NFRD, která zakotvila povinnost nefinančního reportingu pro velmi úzký okruh povinných subjektů, však v České republice dosud neexistovala žádná ucelená nebo koherentní legislativa, která by problematiku ESG podrobně upravovala.

TRANSPOZICE PRÁVNÍCH PŘEDPISŮ EU DO ČESKÉHO PRÁVNÍHO ŘÁDU

- Česká republika transponovala první díl části CSRD týkající se vykazování udržitelného rozvoje do **zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví**, konkrétně do jeho § 32f – 32l. Transpozice proběhla jako součást zákona, kterým se mění některé zákony v souvislosti s konsolidací veřejných rozpočtů (označovaný též jako "konsolidační balíček"). Novela zákona o účetnictví vstoupila v účinnost 1. ledna 2024.
- Podle § 32h odst. 2 zákona o účetnictví **je účelem zprávy o udržitelnosti** poskytnout informace, které umožní zainteresovaným stranám pochopit dopad činností účetní jednotky na udržitelný rozvoj a porozumět dopadu udržitelného rozvoje na rozvoj, výkonnost a postavení účetní jednotky (tj. dvojí významnost). Dále **definuje udržitelnost pro účely vykazování** tak, že zahrnuje otázky životního prostředí, sociální otázky, lidská práva, správu a řízení, zaměstnanost, boj proti korupci a úplatkářství.
- Podle § 32f zákona o účetnictví a v souladu s postupnou účinností CSRD je nyní **povinnost sestavit a zpřístupnit zprávu o udržitelnosti** uložena (již pro účetní období od 1. ledna 2024) pouze té právnické osobě, která (kumulativně):
  - > je obchodní korporací,

- > je subjektem veřejného zájmu⁴,
  - > by byla velkou účetní jednotkou⁵, i kdyby nebyla subjektem veřejného zájmu a současně
  - > překročila kritérium průměrného počtu 500 zaměstnanců za účetní období k rozvahovému dni.
- Některé právnické osoby jsou **od povinnosti sestavovat zprávu o udržitelnosti osvobozeny** podle § 32g zákona o účetnictví. Konkrétně jsou osvobozeny následující právnické osoby:
    - > malé a nepřiliš složitá instituce⁶;
    - > kaptivní pojišťovny a zajišťovny
    - > investiční fondy;

---

⁴ Právnické osoby se sídlem v České republice, které jsou uvedeny v § 1a zákona o účetnictví. Jedná se zejména o banky, pojišťovny, penzijní společnosti, zdravotní pojišťovny nebo obchodní korporace, které vydávají investiční cenné papíry přijaté k obchodování na evropském regulovaném trhu.

⁵ Účetní jednotka, která k rozvahovému dni překročí alespoň dvě z následujících kritérií: a) aktiva celkem 500 000 000 Kč; b) roční úhrn čistého obratu 1 000 000 000 Kč; c) průměrný počet zaměstnanců za roční období 250.

⁶ Ve smyslu čl. 4 odst. 1 bod 145 Nařízení EU č. 575/2013 ze dne 26. 6. 2013, o obezřetnostních požadavcích na úvěrové instituce a investiční podniky (ve znění pozměňovacího Nařízení EU č. 2019/876 ze dne 20. 5. 2019).

- > subjekty, které nejsou emitentem investičních cenných papírů přijatých k obchodování na evropském regulovaném trhu a jsou konsolidovaným subjektem zahrnutým do konsolidačního celku jiné společnosti v EU;
- > osoby, které nejsou emitentem investičních cenných papírů přijatých k obchodování na evropském regulovaném trhu a jsou konsolidovanou osobou zahrnutou do konsolidačního celku zahraniční osoby (konsolidující osoby), která je založena podle práva jiného státu než členského státu EU;
  - Aby byly konsolidované osoby z povinnosti vyňaty, musí konsolidovaná zpráva o udržitelnosti tohoto konsolidujícího subjektu ze třetí země obsahovat informace v souladu s právními předpisy a standardy vydanými EU.
- Povinnost vypracovat zprávu o udržitelnosti **se vztahuje i na konsolidaci**. V této souvislosti musí zprávu vypracovat konsolidující subjekt, kterým je:
  - > subjekt veřejného zájmu a
  - > konsolidující subjekt velké skupiny subjektů, který na konsolidovaném základě překročil kritérium průměrného počtu 500 zaměstnanců za účetní období.

- Pro účely zprávy o udržitelnosti a konsolidované zprávy o udržitelnosti se za konsolidující subjekt považuje i účetní jednotka, která je družstvem a je ovládající osobou, s výjimkou ovládajících osob, které uplatňují společný vliv.
- **Podobné výjimky** z povinnosti podávat zprávy jako u běžných zpráv o udržitelnosti (viz výše) platí i pro konsolidující subjekty.
- Obsah konsolidované zprávy o udržitelnosti je pouze totožný s běžnou zprávou o udržitelnosti, ale **konsolidovaná zpráva musí obsahovat seznam konsolidovaných jednotek** zahrnutých do konsolidačního celku konsolidující účetní jednotky, které nevypracovávají zprávu o udržitelnosti na základě výjimky stanovené zákonem.
- Podle § 32h odst. 3 musí zpráva o udržitelnosti obsahovat
  - > stručný popis obchodního modelu a strategie subjektu, včetně:
    - I. popis odolnosti obchodního modelu a strategie subjektu vůči rizikům udržitelnosti,
    - II. příležitosti pro subjekt související s udržitelností,
    - III. plány subjektu, včetně opatření přijatých k jejich provedení a souvisejících finančních a investičních plánů, které mají zajistit, aby obchodní model a strategie subjektu byly slučitelné s přechodem

na udržitelné hospodářství a s omezením globálního oteplování na 1,5 °C v souladu s Pařížskou dohodou a s cílem dosáhnout klimatické neutrality do roku 2050 podle přímo použitelného předpisu EU upravujícího evropský právní rámec pro oblast klimatu.

- IV. informace o případné expozici subjektu vůči uhelným, ropným a plynovým aktivitám,
  - V. jak obchodní model a strategie subjektu zohledňují zájmy jeho zúčastněných stran a dopady subjektu na udržitelnost a
  - VI. popis způsobu, jakým je realizována strategie subjektu v oblasti udržitelnosti;
- > popis časově omezených cílů souvisejících s udržitelností, které si subjekt stanovil, případně včetně absolutních cílů snížení emisí skleníkových plynů alespoň pro roky 2030 a 2050;
  - > popis úlohy příslušných orgánů účetní jednotky s ohledem na udržitelnost, včetně popisu jejich odborných znalostí a dovedností v souvislosti s touto úlohou nebo přístupu k těmto znalostem a dovednostem;
  - > informace o existenci pobídkových programů souvisejících s udržitelností, které jsou nabízeny členům orgánů účetní jednotky,
  - > popis politik subjektu ve vztahu k udržitelnosti;

- > popis procesu hloubkové kontroly subjektu ve vztahu k udržitelnosti a případně soulad s požadavky EU na uplatňování procesů hloubkové kontroly;
  - > popis hlavních skutečných nebo potenciálních nepříznivých dopadů spojených s vlastními operacemi, hodnotovým řetězcem, produkty a službami, obchodními vztahy a dodavatelským řetězcem;
  - > popis opatření přijatých subjektem k identifikaci a monitorování dopadů uvedených v písmenu g) a dalších nepříznivých dopadů, které je subjekt povinen identifikovat podle požadavků EU na náležitou péči;
  - > popis opatření, která subjekt přijal k prevenci, zmírnění, nápravě nebo odstranění skutečných nebo potenciálních nepříznivých účinků uvedených v písmenu g), včetně popisu výsledků uplatňování těchto opatření;
  - > popis hlavních rizik udržitelnosti subjektu, včetně popisu
    - I. hlavní závislosti subjektu na těchto otázkách a
    - II. jak účetní jednotka tato rizika řídí.
- Zpráva o udržitelnosti se vypracovává **v souladu s výše uvedeným ESRS**. Musí rovněž obsahovat informace o vlastních činnostech subjektu a jeho hodnotovém řetězci, včetně informací o jeho výrobcích a službách,

obchodních vztazích a dodavatelském řetězci. Pokud nelze získat potřebné informace o hodnotovém řetězci, zpráva o udržitelnosti místo toho obsahuje:

- > vysvětlení úsilí, které subjekt vynaložil na získání informací;
  - > důvody, proč nebylo možné tyto informace získat, a
  - > způsoby, jakými budou tyto informace získávány v budoucích účetních obdobích.
- Zpráva o udržitelnosti musí rovněž obsahovat ukazatele související s informacemi uvedenými ve zprávě a procesem použitým ke zjištění těchto informací. Poskytované informace se uvádějí **v krátkodobém, střednědobém a dlouhodobém horizontu**, aby byl naplněn účel zprávy o udržitelnosti.
  - Ve výjimečných případech a na základě odůvodněného rozhodnutí orgánů účetní jednotky, pokud by zahrnutí informací o budoucím vývoji účetní jednotky nebo o aktuálně projednávaných záležitostech mohlo významně poškodit obchodní pozici účetní jednotky, **nemusí zpráva o udržitelnosti tyto informace obsahovat**. To neplatí, pokud by neuvedení takových informací zmařilo účel zprávy o udržitelnosti.
  - **Zpráva o udržitelnosti tvoří samostatnou část výroční zprávy obchodní společnosti. Zpráva o udržitelnosti musí být navíc ověřena auditorem.**

PŘEDPOKLÁDANÉ LEGISLATIVNÍ ZMĚNY V ESG V ROCE 2025

- V současné době prochází legislativním procesem **novela zákona o účetnictví**, která **by měla**, jak předpokládá CSRD, **rozšířit povinnost podávat zprávy o udržitelnosti i na další, menší subjekty**. Podle současného znění návrhu zákona by se povinnost vykazovat ESG měla týkat subjektů, které jsou **obchodními společnostmi, spořitelními a úvěrními družstvy nebo pojišťovnami a které jsou**:
  - I. velké účetní jednotky (*počínaje účetním obdobím za rok 2025*) nebo
  - II. střední účetní jednotky⁷ nebo malé účetní jednotky⁸, které jsou emitenty investičních cenných papírů přijatých k obchodování na evropském regulovaném trhu (*počínaje účetním obdobím za rok 2026*).

---

⁷ Účetní jednotka, která není mikro účetní jednotkou ani malou účetní jednotkou a k rozvahovému dni nepřekračuje alespoň dvě z následujících kritérií: a) aktiva celkem 500 000 000 Kč; b) roční úhrn čistého obratu 1 000 000 000 Kč; c) průměrný počet zaměstnanců za roční období 250.

⁸ Účetní jednotka, která není mikro účetní jednotkou a k rozvahovému dni nepřekračuje alespoň dvě z následujících kritérií: a) aktiva celkem 100 000 000 Kč; b) roční úhrn čistého obratu 200 000 000 Kč; c) průměrný počet zaměstnanců za roční období 50.

- V návrhu se předpokládá, že zprávy o udržitelnosti středních a malých účetních jednotek nemusí být tak podrobné a mohou obsahovat méně informací než velké účetní jednotky. Rovněž se navrhuje zrušit dosavadní zjednodušení vykazování informací o hodnotovém řetězci – povinné subjekty tak budou muset vždy uvádět informace o jejich hodnotovém řetězci a nebudou mít již možnost odkázat na odůvodnění, proč tyto informace nebylo možné získat.
- Novela dále zavádí **povinnost konsolidovaného celku** zveřejnit zprávu o udržitelnosti konsolidujícího celku, jehož je součástí, pokud je tento konsolidující celek ze třetí země (tj. mimo EU).
- Součástí návrhu novely je rovněž navýšení limitů pro kategorizaci účetních jednotek u ukazatele obratu a celkových aktiv (hodnota ukazatele pro průměrný počet zaměstnanců zůstává nezměněna) o cca 20 %:
  - > Mikro účetní jednotka: aktiva do 11 000 000 Kč, roční úhrn celkového obratu do 22 000 000 Kč;
  - > Malá účetní jednotka: aktiva do 120 000 000 Kč, roční úhrn celkového obratu do 240 000 000 Kč;
  - > Střední účetní jednotka: aktiva do 600 000 000 Kč, roční úhrn celkového obratu do 1 200 000 000 Kč.
- Legislativní návrh je však teprve na začátku legislativního procesu, takže lze očekávat, že konečný návrh, jehož přijetí se očekává ještě letos, dozná v průběhu připomínkového řízení určitých změn.

VYBRANÉ ČESKÉ ZÁKONY UPRAVUJÍCÍ JEDNOTLIVÉ ASPEKTY ESG

Pro přehled legislativy, která má vliv na otázky a kritéria ESG v České republice, uvádíme níže seznam nejdůležitějších relevantních zákonů, které upravují jednotlivá odvětví:

- **Životní prostředí**

Legislativa v oblasti životního prostředí je v České republice roztržštěná, neboť existuje mnoho zákonů upravujících různé aspekty životního prostředí (např. odpady, lesy, vodu...). Mezi nejdůležitější z této oblasti českého práva patří např:

- > **Zákon č. 17/1992 Sb., o životním prostředí** – tento zákon je obecným právním předpisem v oblasti práva životního prostředí. Ukládá fyzickým a právnickým osobám (podnikům) dodržovat normy a předpisy v oblasti životního prostředí. Tento zákon definuje zásady ochrany životního prostředí, stanoví obecnou povinnost předcházet znečišťování a poškozování životního prostředí.
- > **Zákon č. 541/2020 Sb., o odpadech** – účelem tohoto zákona je zajistit vysokou úroveň ochrany životního prostředí a lidského zdraví a udržitelné využívání přírodních zdrojů předcházením vzniku odpadů a nakládáním s nimi v souladu s hierarchií nakládání s odpady a zároveň sociálně únosným a ekonomicky

přijatelným způsobem tak, aby bylo dosaženo cílů odpadového hospodářství stanovených v příloze č. 1 tohoto zákona a umožněn přechod na oběhové hospodářství.

- > **Zákon č. 254/2001 Sb., vodní zákon** – tento zákon chrání povrchové a podzemní vody jako ohrožené a nenahraditelné složky životního prostředí a přírodní zdroje. Jeho cílem je vytvořit podmínky pro hospodárné využívání vodních zdrojů, pro zachování vodních zdrojů a zamezení jejich nedostatku a pro zachování a zlepšení jakosti povrchových a podzemních vod, vytvořit podmínky pro snížení nepříznivých účinků povodní a sucha a zajistit bezpečnost vodních děl v souladu s právem EU.
- > **Zákon č. 201/2012 Sb., o ochraně ovzduší** – tento zákon je zaměřen na prevenci znečišťování ovzduší a snižování úrovně znečištění s cílem omezit rizika pro lidské zdraví způsobená znečištěním ovzduší. Zahrnuje také úpravu vytváření podmínek pro regeneraci složek životního prostředí ovlivněných znečištěním ovzduší.
- **Společnost**
  - > **Zákon č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti** – tento zákon zapracovává příslušné předpisy EU a dále upravuje zajištění státní politiky zaměstnanosti zaměřené na dosažení plné zaměstnanosti a ochrany před nezaměstnaností.

Státní politika zaměstnanosti zahrnuje např. zajištění práva na zaměstnání, sledování a vyhodnocování situace na trhu práce, provádění aktivní politiky zaměstnanosti, poskytování informačních, poradenských a zprostředkovatelských služeb na trhu práce, poskytování podpory v nezaměstnanosti a podpory při rekvalifikaci, opatření k prosazování a dosažení rovného zacházení při uplatňování práva na zaměstnání, opatření k zaměstnávání osob se zdravotním postižením a dalších skupin osob, které mají ztížené postavení na trhu práce, a zahrnuje také problematiku usměrňování zaměstnávání pracovních sil ze zahraničí na území České republiky a z území České republiky do zahraničí.

- > **Zákon. č. 262/2006 Sb., zákoník práce** – tento zákon je základním právním předpisem v oblasti zaměstnávání fyzických osob. Upravuje vztahy mezi zaměstnancem a zaměstnavatelem, a také pracovní podmínky zaměstnanců, pokud jde o jejich zdraví, bezpečnost, pracovní dobu a dovolenou a nárok na odměnu.
- > **Zákon č. 198/2009 Sb., antidiskriminační zákon** – tento zákon, který navazuje na přímo použitelné předpisy EU a na Listinu základních práv a svobod a mezinárodní smlouvy, dále definuje právo na rovné zacházení a zákaz diskriminace v oblastech přesně vymezených tímto zákonem.

- **Správa a řízení**

Právní předpisy v této oblasti jsou rovněž roztržštěné, což znamená, že existují různé zákony obsahující dílčí povinnosti pro obchodní společnosti, pokud jde o jejich řízení a správu.

V rámci této právní oblasti existují dva hlavní zákony:

- I. **Zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních korporacích** – tento zákon je klíčovým a základním předpisem v oblasti práva obchodních korporací. Z hlediska správy a řízení obsahuje podrobnou úpravu povinností a odpovědnosti statutárních orgánů obchodních korporací, i práv a povinností společníků. Dále podrobně vymezuje fungování a strukturu obchodních korporací, jejich vnitřní fungování, jakož i pravidla pro jejich vznik a zánik.
- II. **Zákon č. 171/2023 Sb., o ochraně oznamovatelů** – tento zákon vstoupil v platnost v srpnu 2023. Ukládá povinným subjektům zřídit interní systém oznamování, který umožní oznamovat protiprávní jednání a porušení zákona. Zajišťuje také ochranu oznamovatelů a dalších osob před

odvetnými opatřeními ze strany povinných subjektů. Je důležité zmínit, že zákon oznamovatele k podání oznámení nezavazuje, stále je to jejich dobrovolná možnost.

Kromě toho hraje v oblasti práva správy a řízení společností důležitou roli i tzv. soft law. V roce 2018 byl vydán **český Kodex správy a řízení společností**, jehož cílem je přinést standardy a osvědčené postupy v duchu transparentnosti, odpovědnosti a dlouhodobé perspektivy společností. Tyto atributy, které prostřednictvím srovnatelné kvality a jednotných principů vytvářejí efektivní rámec správy a řízení společností, dlouhodobě přispívají k většímu růstu hodnoty společností, jejich konkurenceschopnosti, udržitelnosti jejich činnosti a v neposlední řadě i ke kultivaci trhu.

Kodex je určen zejména pro veřejně obchodované společnosti (společnosti, které sestavují a zveřejňují výroční zprávu emitenta podle § 118 odst. 1 zákona o podnikání na kapitálovém trhu) a dalším společnostem, které jsou povinny uplatňovat určité standardy správy a řízení společností. Tyto společnosti by se měly kodexem zabývat na základě zásady "dodržuj nebo vysvětli". Kodex však lze doporučit i širšímu okruhu akciových společností a dalších obchodních korporací, které sdílejí snahu zlepšit svůj rámec správy a řízení. U těchto společností by se měla uplatnit zásada "přemýšlej a dodržuj".

ZÁVĚREČNÉ SHRNUÍ A DOPORUČENÍ

- ESG je výsledkem rostoucího trendu transparentního vykazování nefinanční udržitelnosti ze strany společností. Hlavním účelem je **podpora udržitelných a etických obchodních postupů**, které přispívají k dlouhodobému hospodářskému růstu a společenskému blahobytu. EU stojí v čele ESG, o čemž svědčí nedávno přijatá směrnice CSRD, jejímž cílem je **harmonizovat vykazování udržitelnosti ve všech členských státech**.
- Pro společnosti není pochopení a dodržování nařízení ESG pouze o dodržování zákonů, ale také o vedoucí pozici v oblasti udržitelnosti, o stanovení standardů odpovědnosti podniků a o přizpůsobení se očekáváním investorů a spotřebitelů. Vykazování ESG bude hrát stále důležitější roli v oblasti **dotací, investic a úvěrů**. Společnosti, které dokáží vykazovat dobré výsledky v oblasti ESG, mohou převzít **konkurenční výhodu**. Předpokládá se, že zprávy o ESG budou vyžadovat také banky a finanční instituce, které tak musí analyzovat možná rizika svých investic také z hlediska udržitelnosti.
- První skupina dotčených společností musí letos vypracovat zprávu o udržitelnosti za uplynulé účetní období do roku 2024. V následujících letech bude tato povinnost rozšířena na další (menší) subjekty je však důležité věnovat této problematice pozornost již nyní, neboť společnosti by měly **začlenit aspekty ESG do svých strategií, hodnocení rizik a každodenní činnosti**.

- V první řadě by měla být **odpovědnost za řízení udržitelnosti** stanovena ve vaší vlastní společnosti. Před zahájením procesu podávání zpráv se doporučuje stanovit interní role. Prvním krokem by pak měla být **dvojitá analýza významnosti** — důkladné zmapování činností společnosti a jejích obchodních vztahů podle standardů ESRS. Na základě vyhodnocení této analýzy by měla každá společnost získat přehled o dopadech svých činností a také o rizicích a/nebo příležitostech, které představují identifikovaná témata udržitelnosti.
- Samotná příprava a zpracování zprávy o udržitelnosti může na začátku také zabrat mnoho času. Přestože ESRS poskytují velmi orientační strukturu a obsahují požadavky na to, jak by měla zpráva o udržitelnosti vypadat, jejich obsah je velmi rozsáhlý. Je zřejmé, že bude záležet na **výsledku dvojitá analýzy významnosti, protože ne všechny společnosti budou považovat všechny standardy a jejich obsah za relevantní pro své podnikatelské aktivity a činnost.**
- Během letošního roku bychom se snad měli dočkat zakotvení dalších povinností stanovených CSRD v českém právním řádu. Jak bylo uvedeno výše, očekává se rozšíření ohlašovacích povinností na více povinných subjektů. **O průběhu a výsledcích legislativních změn vás budeme informovat v dalších newsletterech.**

Doufáme, že vám výše uvedené shrnutí pomůže zorientovat se v nové legislativě. V případě potřeby jsme vám plně k dispozici, abychom vám poskytli další informace nebo právní pomoc v této oblasti.

Redaktor: Jiří Beran, ve spolupráci s partnery kanceláře JUDr. Michaelou Fuchsovou, Ph.D., a JUDr. Jiřím Spoustou, Ph.D.

e-mail: beran@akvk.cz

Hlavním cílem bulletinů je poskytnout základní informace o tématu a nelze je považovat za vyčerpávající odbornou příručku. Obsah této publikace slouží pouze pro základní orientaci a nevychází z konkrétních okolností jednotlivých případů nebo individuálních potřeb klienta. Před jakýmkoli právním jednáním v konkrétním případě doporučujeme vyhledat odborné právní poradenství, které vám na požádání rádi poskytneme.